

Kedves Olvasó!

Az **Opus** ez évi, harmadik száma tematikailag nagyon színes, ugyanakkor orientációját tekintve egyértelműen érzékelteti, hogy az innovációs folyamatok, valamint alkalmazott jellegű kutatások egyre szorosabban kapcsolódnak a szakképzéshez. A közlemények, melyek között örvendetes módon több, az **Opus**-ban visszatérően publikáló kutató írása olvasható, olyan kutatási eredményeket ismertetnek, melyek közvetlenül vagy módszertani szempontból közvetve, de lényeges módon kapcsolódnak a munkaerő-fejlesztés, a tágabban vett oktatás-képzés folyamatainak megújításához.

A **Tanulmányok** sorában elsőként a közelmúltban sikeresen PhD fokozatot szerzett **Sós Tamás** számol be legújabb kutatásairól, melynek célja az volt, hogy a regionalitás szempontjából feltárja az iskolarendszerű szakképzés kompetenciakínálatát, s az mennyire követi a munkaerőpiaci keresletet, így a képzés mennyire tud hozzájárulni a régióban lévő vállalkozások folyamatosan változó igényeihez. A szerző felhívja figyelmet az Ipar 4.0 során végbemenő gazdasági paradigmaváltásra, a tudásvezérelt innovációs társadalomra jellemző robotizáció kihívásaira, a mesterséges intelligencia fejlesztésére. Rámutat ugyanakkor arra is, hogy a mindennapi helyzetet viszont az jellemzi, hogy jól képzett, megfelelő végzettségű munkavállalókat sok esetben nehéz találni, miközben a munka világának a fiatal szakemberekkel szembeni minőségi elvárásai dinamikusan növekednek.

Ismert, hogy a vizuális tanulás témakörével periodikánk folyamatosan foglalkozik. Ezt érzékelteti **Delí Eszter** és **Németh Gabriella** írása, mely friss kutatási eredményekre hivatkozva, a vizuális retorika korunkban a mindennapi kommunikációban lényeges hatással bíró összefüggéseire, a szillogisztikus struktúrák jelentőségére hívja fel a figyelmet. Látszólag tematikai ugrásnak tűnik, ugyanakkor számos vonatkozásban is lényeges sajátosságokkal rendelkezik **Gyarmathy Éva**, **Gyarmathy Zsófia**, **Szabó Zénó**, **Papp Anna**, **Kraicziné Szokoly Mária** tanulmánya, mely arra hívja fel a figyelmet, hogy a megnövekedett ingergazdagság a diverzitás növekedése a képességszerkezet megváltozásához vezet. Kutatásuk a képességek fejlődésének vizsgálatára irányul, melyben a tizenévesek és felnőttek kognitív profiljának online mérésére vállalkoztak. E folyamatban gyorsan és könnyen használható, az iskolai sikerességben legfontosabb kognitív mutatókat megbízhatóan mérő, pedagógusok által is használható vizsgálati rendszert dolgoztak.

Kutatási eredményeket ismertető sajátosság érzékelhető a **Munkaügyi Szemle** rovatunk három tanulmányában is. **Poór József**, **Juhász Tímea**, **Hazafi Zoltán**, **Székács Gábor**, **Kovács Ádám** elemző írása jól érzékelteti, hogy milyen jelentős problémát jelent a fluktuáció a szervezetek életében. Sőt ma már a fluktuáció számít a humán erőforrások egyik fontos teljesítményindexének. A fluktuáció emelkedése olyan történésekre, problémákra és hibákra következtet, amelyek egy szervezet jövőbeni sikeres és effektív működését merőben gátolják.

A kutatási eredmények bemutatásának sorát **Langerné Buchwald Judit** és **Muityi György** írása folytatja, mely a munkaerő oktatási célú mobilizációjának összefüggéseit elemzi. A szerzők rámutatnak arra, hogy az oktatás nemzetközivé válásának hatására az egyes országok oktatási rendszerei globálisan versengő termékké váltak. Kutatásuk azzal foglalkozók, hogy a nyugat-magyarországi régióban az osztrák oktatás a magyar konkurenciájává vált. A tanulási céllal Ausztriába ingázó magyar tanulók száma a 2000-es évektől kezdve emelkedést mutat, jelenleg meghaladja az 1000 főt. Az ingázó diákokkal és szüleikkel készített interjúk alapján megállapítható, hogy az osztrák iskoláztatással a szülők elsődleges célja a majdani ausztriai munkavállalás biztosítása, a gyerekek munkavállalással és letelepedéssel kapcsolatos tervei pedig egyértelműen Ausztriához kötődnek. A szerzők a tanulási célú ingázás munkaerőpiaci és gazdasági hátterét, a vizsgált határmenti térségben megfigyelhető gazdasági hatásait tekintették át.

E blokkban olvasható *Stadler Katalin* intézményi szintű pályakövetés módszertana az iskola rendszerű szakképzésben írása, mely a kutatás-fejlesztés tematikai keretei között a módszertan fontosságára, annak projektszerű fejlesztési lehetőségeire hívja fel a figyelmet.

Eszmélés rovatunk írásai is tükrözik az empirikus kutatások és azok eredményeinek szemléltetésének szándékát. *Bacsa-Bán Anetta* előző számban már közlésre került kutatási beszámolójának második része olvasható, mely a szakmai pedagógusok pálya-elhagyásának vizsgálatára több dimenzióban vállalkozott. Ez a különösen aktuális kérdés részletesebb bemutatása azért is fontos számunkra, mert a pedagógusképzés, azon belül a szakmai pedagógusképzés alapvető problémáira konkrét empirikus eredmények alapján hívja fel a figyelmet. Ehhez kapcsolódóan a korszerű intézményvezetői szemlélet kialakításához járulhat hozzá *Ferencsik Andrea Ágnes* írása, melynek szerzője azt állítja, hogy hasonló problémák, elakadások jelenhetnek meg a köznevelési intézményvezetésben is, mint a profitorientált üzleti szférában, illetve ezekre az elakadásokra a leadership szemlélet és a coaching módszertan gyors és hatékony megoldásokat kínál. A szerző, további kutatásokra is motiválva, kifejti, hogy érdemes volna feltárni a pedagógusi létformából fakadó speciális területeket, és kidolgozni egy pedagógus coachingot, melynek segítségével a tanári társadalom egy nagyon fontos mentőövet kaphatna szakmai problémáinak megoldásához. E rovat utolsó tanulmányában *Bednárík Judit* a szülői-pedagógusi attitűd és a tanulói értékelés, személyiségfejlődés összefüggésének vizsgálatát mutatja be, az iskola rendszerű szakképzésben. E téma azért is fontos, mert manapság egyre többet emlegetjük a közoktatásban, hogy milyen nagymértékben befolyásolja egy iskola sikerességét a vezető személye, a vezetés rátermettsége, kompetenciája. Érdekes az a panelvizsgálat, melynek keretében a szerző 30 szakgimnáziumi és 30 szakközépiskolai tanulót kérdezett meg a következő témákról: a vizsgált tanuló önértékelése, a vizsgált tanuló tapasztalata saját szüleinek nevelői attitűdjéről. Az esettanulmány, s a szerző felmérése hozzájárulhat ahhoz, hogy feltárjuk, mely életkorban, mely pedagógusi attitűdök hatnak leginkább pozitívan a tanulói önértékelésre, ami segítségül szolgálhat a lehető leghatékonyabb tanári kar megszervezésében, illetve a pedagógusok munkájának orientálásában.

Három állandó rovatunk tanulmányait végig tekintve a szerkesztő még inkább meggyőződéssel összegzi, hogy az elméleti és gyakorlati kutatások szemléletes keresztmetszetét sikerült e számunkban bemutatni, érzékeltetve azokat a problémákat, korszerű kutatási megközelítéseket, melyek a mai szakképzést, annak tágabb környezetét, valamint e közegben az új jelenségek vizsgálatát az olvasó számára is szemléltetik. E számunk, mely szándékolatlanul is egy implicate kutatási tematikus összeállítás, szerkesztése a nyáron zajlott, megjelenése szeptemberi. Ezért indokolt az elköszönés:

Jó olvasást, s különösen a pedagógusoknak sikeres tanévet kívánunk!

Benedek András

az **Opus** főszerkesztője

Budapest, 2019. szeptember